Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 23. Dnia 8. Grudnia 1882. IX. rocznik.

Sprawozdanie Patrona Związku

za czas od 1. grudnia 1881. do końca listopada 1882.

Dobiegający do kresu rok 1882. był dla stowarzyszeń naszych dalszym ciągiem pomyślnego rozwoju. Nie doznaliśmy w tym roku żadnego wypadku, któryby mógł zachwiać powszechném zaufaniem, jakiém cieszą się od dawna nasze stowarzyszenia. Owszem, zaufanie to wzrasta i objawia się przedewszystkiem we wzroście wkładek, na rachunek bieżący w towarzystwach zaliczkowych ulokowanych. Pomimo zniżenia stopy procentowéj od wkładek w bardzo wielu stowarzyszeniach, stan tych wkładek podnosił się nieustannie, a pewném jest, że i bilanse za rok 1882. wykażą znakomity w tym kierunku postęp. Coraz więcéj mamy towarzystw zaliczkowych, operujących przeważnie kapitałem wkładkowyw, a zasilających się znaczniejszym kredytem z innych instytucyi tylko w wypadkach wyjątkowych. Nieraz nawet zdarza się, że towarzystwo, operujące oględnie, odpowiedniego umieszczenia dla przyjętych wkładek znaleźć nie może, i lokuje takowe u pobratymczych stowarzyszeń.

Życzliwe usposobienie instytucyi finansowych względem naszych stowarzyszeń trwa niezmiennie. Oprócz udzielanych jak dawniéj kredytów z krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń i z Banku austro-węgierskiego, otrzymywały stowarzyszenia w r. 1882. z galic. Kasy Oszczędności kredyt tak na weksle, jak téż na podstawie skryptów dłużnych, która to druga forma kredytu, jak wiadomo przez pewien czas w skutek rozporządzenia ministeryalnego niedostępna, a dla stowarzyszeń wielce dogodna, po uchyleniu zakazu ministeryalnego przez Trybunał administracyjny znowu w galic. Kasie Oszczędności w zastosowanie wprowadzoną została.

Głównie téż galicyjskiéj Kasie Oszczędności zawdzięczyć należy, że w roku bieżącym zniżenie stopy procentowéj od pożyczek, przez towarzystwa zaliczkowe udzielanych, daléj postępowało.

Wydział Związku więc, zważywszy, że kredyt 5% w galicyjskiéj Kasie Oszczędności towarzystwom otwarty, obecnie przeszło 700.000 zł. wynoszący, udzielany jest pod warunkami nader dogodnymi, tudzież że obok tego Towarzystwo zaliczkowe lwowskie z coraz większą ilością towarzystw stosunki kredytowe zawiązuje (obecnie otwarty w tém Towarzystwie dla innych stowarzyszeń kredyt wynosi przeszło 220.000 zł.), przyszedł do przekonania, że tworzenie osobnéj instytucyi finansowéj dla stowarzyszeń byłoby już zbyteczném. Sprawa ta i odnoszący się do niéj wniosek będą szczegółowo przedstawione przy ustępie VIII. dzisiejszego porządku dziennego.

Oprócz tych głównych źródeł kredytu zasilały się towarzystwa zaliczkowe także w prowincyonalnych kasach oszczędności i w czeskim banku „Slavia“, a zasobniejsze towarzystwa, przedewszystkiem zaś Stanisławowski Bank zaliczkowy, udzielały kredytu młodszym stowarzyszeniom.

Ten pomyślny stan rzeczy, obfitość wkładek od publiczności, otwarcie i ułatwienie kredytu w najpoważniejszych instytucyach finansowych, wkłada zarówno na pojedyńcze stowarzyszenia, jak na ogólną ich reprezentacyą obowiązek dołożenia wszelkiéj troskliwości i baczności i wszelkich starań, aby to zaufanie zawiedzioném nie zostało.

Przeświadczenie o tym obowiązku wywołało na poprzednich zgromadzeniach ogólnych uchwały względem zaprowadzenia lustratorów okręgowych. Wykonanie tych uchwał było przedmiotem szczególnéj troskliwości Wydziału Związku.

Dzięki obywatelskiéj gorliwości tych szanownych Panów, którzy raczyli podjąć się tego zaszczytnego, lecz trudnego zadania, lustracye towarzystw zaliczkowych weszły już w życie w całym kraju i stanowią nader ważną część działalności Związku.

Obok wybranych na poszczególne okręgi lustratorów, upoważnialiśmy w razie potrzeby także inne osoby do przeprowadzenia téj czynności. Z uznaniem wspomnieć należy, że Dyrekcya Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na prośbę moją oświadczyła gotowość zezwolenia, aby z grona urzędników jéj osobistości odpowiedne do przedsięwzięcia lustracyi delegowane były. Korzystaliśmy z téj uprzejmości, prosząc p. Dr. Molickiego o zlustrowanie niektórych stowarzyszeń w pobliżu Krakowa.

W roku bieżącym przeprowadzone zostały lustracye następujące:

1. Okręg krakowski. Lustrator p. Wojciech Bednarski przeprowadził lustracyą Tow. zal. w Zakliczynie, p. Dr. Molicki zlustrował Tow. zal. w Podgórzu, p. Adolf Kukiel Tow. zal. w Radłowie.

2. Okręg sądecki. Lustratorem wybrany p. Wojciech Biechoński po rezygnacyi p. Wład. Smolki. Lustracyą przeprowadził p. Wład. Smolka w Grybowie, a p. Aleksander Skrzyński w Limanowéj.

3. Okręg tarnowski. Lustrator p. Adolf Kukiel odbył lustracyą w Radomyślu i Mielcu, a Dr. Molicki w Dąbrowéj.

4. W okręgu rzeszowskim wybór lustratora nie został przeprowadzony z powodu małéj liczby związkowych towarzystw w tym okręgu. Lustracyą Tow. zal. w Kańczudze przeprowadził p. Bolesław Żardecki.

5. W okręgu przemyskim lustrator p. Mieczysław Ritterschild przeprowadził lustracyą przemyskiéj kasy zaliczkowéj rzemieślników i rolników.

6. Okręg lwowski (zamiejski). Lustrator p. Rudolf Körber odbył lustracye w Bóbrce, Jaryczowie i Kulikowie.

7. Na okręg lwowski miejski wybrany lustrator p. Adam Bułharyn nie mógł urzędować z powodu choroby.

8. Okręg samborski. Lustrator p. Ludwik Balicki przeprowadził lustracye towarzystw zaliczkowych w Komarnie i Stryju; p. Urban zlustrował Tow. zal. w Skolem.

9. Okręg Złoczowsko-Tarnopolski. Lustrator p. Izydor Kowalewski przeprowadził lustracyą w Rohatynie; p. Józef Urban zlustrował Tow. zaliczk. w Bursztynie i Bołszowcach.

10. Okręg Stanisławowsko-Kołomyjski. Lustrator p. Józef Urban przeprowadził lustracye Tow. zal. w Kałuszu, Delatynie, Maryampolu, Tłumaczu, Tyśmienicy, Kołomyi i Śniatynie. Oprócz tego — jak wspomniałem — zlustrował p. Urban Tow. zal. w Bursztynie, Bołszowcach i Skolem; odbył więc 10 lustracyi w ciągu bieżącego roku, a to z nadzwyczajną dokładnością i ścisłością, udzielając przy tém stowarzyszeniom, w miarę wyniku lustracyi ze znaną wytrawnością odpowiednych informacyi.

Z prawdziwém zadowoleniem skonstatować możemy, że dotychczas żadna lustracya nie wykazała większych nieprawidłowości — owszem, wrażenie ogólne z przedsięwziętych dwudziestu sześciu lustracyi jest nader korzystne. Przekonujemy się nadto, że nawet te towarzystwa, w których przy lustracyach dostrzeżono usterki w zarządzie — bądź to pod względem nie dość ostrożnego postępowania przy udzielaniu pożyczek, bądź téż co do manipulacyi kasowéj lub książkowania, chętnie zastosowują się do udzielonych im przez lustratorów informacyi, lub do wskazówek ze Związku.

Mimo to — im więcéj lustracyi przeprowadzono, tém silniéj utwierdzamy się w przekonaniu o potrzebie niezbędnéj takiéj właśnie organizacyi Związku, jaka przez wybór lustratorów osiągniętą została.

Dziwną téż i niewytłumaczoną jest opozycya niektórych towarzystw związkowych przeciw lustracyom. Aby kwestya kosztów, z tém połączonych, nie przeszkadzała wykonaniu lustracyi — Związek gotów jest w razie, gdy zachodzą okoliczności, zasługujące na uwzględnienie, bądź to połowę wydatku, bądź téż nawet wszystkie koszta z funduszów ogólnych ponieść. Zdaje nam się, że przyczynienie się ze wspólnéj kasy stowarzyszeń do tych kosztów jest wskazaném, gdyż jest niezawodnie interesem wspólnym wszystkich stowarzyszeń związkowych przez odpowiedną kontrolę wszelkim możliwym nieprawidłowościom — w którémkolwiek towarzystwie do Związku należącém — wcześnie zapobiec. Lecz nie może także Związek dopuścić, aby którekolwiek ze Stowarzyszeń, do Związku należących, uchylało się od kontroli, jaką ogólne zgromadzenia delegatów za potrzebną uznały. Dlatego téż Wydział Związku uchwalił przedstawić Szanownemu Zgromadzeniu wniosek do odpowiednéj zmiany §. 22. statutu.

Z wyjątkiem jednak niewielu towarzystw, które niechcą uznać, że uchwały ogólnego zgromadzenia względem lustracyi muszą być wykonane — wszystkie inne towarzystwa chętnie poddają się lustracyom, same nawet zgłaszają się z żądaniem wysłania lustratorów, uznając potrzebę i pożyteczność téj z zewnątrz wykonywanéj kontroli, która — jak liczne już dowodzą przykłady — wzmacnia zaufanie publiczności i instytucyi finansowych do naszych towarzystw, a często jest niezbędném uzupełnieniem kontroli miejscowéj, wykonywanéj niedostatecznie — dla braku osób fachowych w gronie miejscowych komisyi kontrolujących.

Zawdzięczyć téż należy w znacznéj części lustracyom, że w roku bieżącym Związek mógł śmieléj i skuteczniéj popierać stowarzyszenia zaliczkowe w staraniach około rozszérzenia lub uzyskania kredytu.

Starania Związku około zakładania nowych towa-

rzystw zaliczkowych nie były i w tym roku zaniechane. Za inicyatywą naszą powstały Tow. zal. w Podhajcach, Zborowie, Nadwórnéj, Kozowie, i przystąpiły do Związku; z dawniéj powstałych przystąpiły także: Tow. Wz. Kred. w Sędziszowie i Tow. ochrony wł. ziemskiéj w Limanowie, tudzież zawiązane w r. b. Tow. ochr. wł. ziemskiéj w Mielcu. — Niedoprowadziły jeszcze do skutku starania około zawiązania Tow. zal. w Kossowie, Zaleszczykach i Czortkowie. Daremnie staraliśmy się wprowadzić w życie Tow. zal. w Rawie ruskiéj i założyć Tow. zal. w Dolinie; w obu tych powiatach są wszelkie warunki pomyślnego rozwoju stowarzyszeń, nader potrzebnych dla wyzyskiwanego przez lichwę ludu wiejskiego — lecz brak niestety łączności między inteligencyą miejscową, a stąd wynika niemożliwość zebrania odpowiedniego zarządu. — Nie udało nam się także, mimo osobistéj, gorliwéj interwencyi p. Urbana, przeprowadzić założenie Tow. zal. bądź to w Buczaczu, w miejsce likwidującego dotychczasowego stowarzyszenia, bądź téż w Potoku Złotym. — Kilkakrotne zaś starania Związku około założenia Tow. zal. w Tarnopolu teraz dopiéro wydały rezultat dodatni — powstało bowiem w téj stolicy Podola tow. zal. pod firmą „Banku powiatowego“.

Przy interwencyi sekretarza Związku ukonstytuowało się Tow. zal. w Zakopaném, które zainicyował i wyposażył szanowny Dr. Tytus Chałubiński.

Pomimo tego jednak, że ilość tow. zal. w kraju naszym jest już bardzo znaczną — daleko nam jeszcze do uczynienia zadość całéj w tym względzie potrzebie społeczeństwa. I w tym roku musimy przypomnieć, że jest jeszcze wiele powiatów, gdzie niema żadnego towarzystwa zaliczkowego. — Działalność stowarzyszeń naszych na lud wiejski nie ustaje i coraz większy zastęp włościan widzimy w towarzystwach zal., uznanych powszechnie jako najodpowiedniejsze źródło kredytu dla ludu. — Rocznik statystyczny, wydawany przez Dr. Zgórskiego, wykazywał z końcem r. 1880. przeszło 25.000, z końcem r. 1881. już przesło 33.000 włościan; sprawozdania za rok bieżący wykażą niezawodnie znowu bardzo znaczny postęp w tym kierunku — a prawdopodobnie wynosi ilość włościan, do tow. zal. należących, obecnie już 45.000. Zważywszy jednak, że ta liczba jest tylko małą częścią ludności włościańskiéj, która potrzebowałaby kredytu z towarzystw zaliczkowych, widzimy, że i w tym kierunku jeszcze bardzo szérokie pole działania mamy przed sobą.

Spełniając uchwałę ostatniego zgromadzenia w sprawie zakładania towarzystw handlu skór, ułożyliśmy wzorowy statut dla takich stowarzyszeń i uzyskaliśmy od Wydziału krajowego subwencyą w kwocie 300 zł. na koszta zakładania i organizacyi tych towarzystw. Staraliśmy się zachęcić i w drodze korespondencyi, i przez delegatów Związku, w tym celu wysłanych, do zakładania towarzystw handlu skór w tych miejscowościach, gdzie są odpowiedne ku temu warunki. Dyrektor wzorowo prowadzonego lwowskiego Towarzystwa handlu skór, p. Adolf Aleksandrowicz, nie szczędził trudu i czasu dla poruszenia i omówienia téj sprawy na zebraniach rękodzielników w Krakowie, Tarnowie i Przemyślu; zawiązane téż zostały w tych miastach komitety, celem utworzenia tam towarzystw na wzór lwowskiego, które z takim pożytkiem się rozwija. — Ważna ta sprawa będzie jeszcze traktowana szczegółowo przy ustępie XV. porządku dziennego obecnego zgromadzenia; — teraz więc pozwalam sobie tylko zauważyć, że właśnie ci, dla których zakładanie takich towarzystw największe przynieść może korzyści, t. j. rzemieślnicy, używający skóry do swych wyrobów, mało jeszcze interesują się tą sprawą. Mamy jednak nadzieję, że praca w tym kierunku bezowocną nie będzie, zwłaszcza gdy dyrekcye towarzystw zaliczkowych w miejscach, gdzie towarzystwa handlu skór powstały — bardzo życzliwie zajmują się popiéraniem towarzystw handlu skór, które ze składu lwowskiego towarzystwa mogą pobiérać towary na kredyt, i mogą w tém towarzystwie obznajamiać się z prowadzeniem handlowego interesu.

Fundusz zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń wszedł już w życie, gdyż wymagana §. 22. statutu tego funduszu ilość stowarzyszeń przystąpiła. — Ta instytucya przyczyni się niezawodnie do wzmocnienia łączności między stowarzyszeniami związkowemi i będzie zapewne nie małą zachętą dla osób, pracujących w biurach stowarzyszeń — do wytrwania w tym zawodzie. Mniemam jednak, iż zmiana w statucie funduszu byłaby pożądaną, mianowicie w tym kierunku, aby także stowarzyszeniom, przyczyniającym się wkładkami do tego funduszu, pewien wpływ na zarząd funduszu zapewniono.

Czasopismo nasze, przez Dr. Zgórskiego wydawane, coraz więcéj się rozpowszechnia, a komu wiadomo, jak trudno jest w kraju naszym utrzymać każdą publikacyą fachową, przyzna, że dziewięcioletnie już istnienie tego pisma, jest także dowodem żywotności stowarzyszeń, których to pismo jest organem. Rocznik stowarzyszeń Dr. Zgórskiego zajął poważne miejsce w rzędzie wydawnictw statystycznych, i stał się pośrednikiem niezbędnym dla wszystkich instytucyi i osób, mających stosunki ze stowarzyszeniami.

Kończąc oświadczyć muszę, iż wiadomo mi bardzo dobrze, jak niedostateczna jest praca moja na tém tak szerokiém polu. Powtarzam, co wyraziłem już dziękując za zaszczytne, a niezasłużone wyszczególnienie, jakiego w tym roku od towarzystw związkowych doznałem, że w obec licznych zajęć zawodowych i publicznych, nie mogę tyle oddać się sprawom stowarzyszeń,

ilebym powinien dla należytego spełnienia urzędu, na który Panowie raczyliście mnie powołać. Jeżeli nie składam mandatu, jak to uczynił szanowny mój kolega Dr. Maly, to wstrzymuje mnie od takiego postanowienia tylko nadzieja, że Szanowne Zgromadzenie przez wybory uzupełniające umożliwi podział pracy w Patronacie i Wydziale, co jest niezbędne dla należytego załatwiania spraw związkowych, których ilość i ważność ciągle się wzmaga.

Upraszam zatém: aby Szanowne Zgromadzenie raczyło niniejszą relacyą moją przekazać komisyi z poleceniem zdania sprawy na jutrzejszém posiedzeniu.

We Lwowie, dnia 8. grudnia 1882.

Dr. T. Skałkowski
Patron Związku.

Zamknięcie rachunków 1882.

i budżet 1883.

Związku Stowarzyszeń.

a) Rachunek za r. 1882.

	Dochody.	zł.	ct.
1	Gotówka z 1. grudnia	12	26
2	Wpisowe od tow. związk.	50	—
3	Wkładki od tow. związk.	1.967	26
4	Różne drobne zwroty.	4	30
5	Zwrot kosztów podróży	27	98
6	Zaciągnięte długi:	400	—
	Patron . . . . . 200 zł.		
	Lwowskie Tow. zal. . 200 „		
7	Zwrot za druki	4	25
8	Subw. Wydz. kr. dla tow. handlu skór	300	—
9	Zwroty od tow. za gotówkowe wydatki	99	12
10	Procent od lokacyi	2	45
	Razem . .	2.867	62

	Wydatki.	zł.	ct.
1	Lokal	100	—
2	Sekretarz	975	—
3	Woźny	78	—
4	Czasopismo „Związek“	175	—
5	Roczniki	140	60
6	Dyety	539	73
7	Porto . . . . ,	115	—
8	Zaliczki towarzystwom	215	03
9	Spłata długów	220	42
10	Nadzwyczajne i % . , ...	159	99
11	Gotówka z 30. listopada 1881. . . .	148	85
	Razem.	2.867	62

b) Budżet na r. 1883.

	Wydatki.	zł.	ct.
1	Lokal	100	—
2	Sekretarz . , ...	900	—
3	Woźny	72	—
4	Czasopismo „Związek“	100	—
5	Roczniki	100	—
6	Dyety	500	—
7	Portorya	120	—
8	Spłata długów:		
	Patron . . 100 zł. — ct.		
	Tow. zal. Lw. 200 „ — „		
	I. Zw. Druk. 161 „ 08 „	461	08
9	Nadzwyczajne, okólniki i druki . .	300	—
10	Zaległości (poz. przejściowa) . . .	500	—
	Razem . .	3.153	08

	Pokrycie.	zł.	ct.
1	Wpisowe	50	—
2	Wkładki towarzystw	2.300	—
3	Zaległości u towarzystw (netto) . .	487	95
4	Należytości do zwrotu.	115	91
5	Gotówka	148	85
	Razem . .	3.102	71
6	Niedobór niepokryty	50	37

c) Obliczenie zaległości.

Według wykazu . . .		. 831 zł. 94 ct.
Do strącenia: nadpłaty	149.99	
odpisy	200.— .	. 343 „ 99 —
	Razem	487 zł. 95 ct.

Sprawozdanie

Zarządu funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarob. i gospod.

dla VIII. Walnego Zgromadzenia Związku stow. w dniu 8. grudnia 1882.

Szanowne Zgromadzenie!

Uchwałą VII. Zjazdu stowarz. zarob. i gospod. w dniu 11. grudnia 1881. przyjęto statut funduszu zaopatrzenia, zaprojektowany przez komitet, złożony z grona dyrektorów i urzędników towarzystw, i polecono komisyi z 6 członków, wybranéj przez Zjazd delegatów, do wprowadzenia funduszu w życie. Do komisyi téj weszli pp. Dr. Marjan Krówczyński, Józef Kruszewski, Michał Majewski, Józef Maly, Narcyz Ulmer i Dr. Alfred Zgórski.

Natychmiast po Zjeździe wniosła komisya podpisane przez wszystkich swoich członków podanie do Namiestnictwa o zatwierdzenie statutu, który po uzupełnieniu niektórych formalności zatwierdzonym został uchwałą Namiestnictwa z 8 lutego b. r. do l. 7441.

Równocześnie rozesłano odezwy do stowarzyszeń wraz z deklaracyami przystąpienia, ułożonemi przez członka komisyi adwokata kraj. Dr. Krówczyńskiego i zaopatrzono się w należyty zapas potrzebnych druków i wykazów.

Następnie udała się komisya do Wydziału Związku z prośbą o uzupełnienie jéj w myśl §. 15. stat. trzema członkami, skutkiem czego powołał Wydział Związku: pp. Dr. Bernarda Goldmana, Teofila Merunowicza i Aleksandra Pilarskiego. Tak wzmocniona komisya ukonstytuowała się na posiedzeniu swojém dnia 15. marca 1882. prowizorycznie jako Zarząd funduszu, wybierając przewodniczącym Dr. Alfreda Zgórskiego, zastępcą Dr. Marjana Krówczyńskiego, prowadzenie zaś bióra i książek powierzono p. Narcyzowi Ulmerowi.

Na témże posiedzeniu przyjęto do funduszu dwa piérwsze towarzystwa t. j. Towarzystwo zaliczkowe lwowskie z 8-ma i Kasę zaliczk. Nowo-Sądecką z 3-ma funkcyonaryuszami — tudzież uznano rachunek kosztów założenia wynoszący 70 zł. 76 ct.

W marcu i kwietniu przystąpiły do funduszu Towarzystwa: drohobyckie i lwowskie wzaj. kred., a wkładki tych 4 towarzystw pozwoliły nam już w maju, po poprzedniém rozpisaniu ogłoszeń w „Związku“ ulokować w kasie zal. N. Sądeckiéj na 6%-ową książ. oszczędn. kwotę 500 zł.

Od kwietnia następuje kilkumiesięczna przerwa, jednak nie w działalności Zarządu, ale w nadsełaniu przez Towarzystwa deklaracyi przystąpienia. Jak każdy nowy projekt (a śmiało zupełnie nowym nazwać go możemy, gdyż dotąd nie tylko u nas, ale i nigdzie za granicą w téj formie w użyciu nie był) tak i fundusz zaopatrzenia natrafił na rozmaiie przeszkody — powstawały wątpliwości, żądano wyjaśnień, zmiany statutów, stawiano warunki i t. p. a nawet zdarzało się, że nie odpowiadano wcale na kilka z kolei naszych pism. Nie dziwimy się jednak wcale temu kunktatorstwu, gdyż pomimo życzliwości, a nawet radości, z jaką powitano naszą instytucyą — każda Dyrekcya musiała liczyć się ze swoimi stosunkami, z opozycyą rad nadzorczych, a nawet walnych zgromadzeń. Podnosimy z naciskiem trudności, jakie zwalczać potrzeba było, gdyż im większe one były, z tém gruntowniejszą rozwagą przystępowano do dzieła, im dłużéj się przed przystąpieniem namyslano, tém dobitniéj stwierdzono żywotność i doniosłość podjętéj pracy.

Stąd też Zarząd dokładać musiał wszelkich starań, aby usuwać wątpliwości, łagodzić warunki stawiane i określać stanowisko, jakie zajmie nowa instytucya w naszéj organizacyi. Korespondencye więc były ciągle w obiegu, a miarą ich może być okoliczność, że załatwiliśmy 120 exhibitów, które weszły do naszego protokołu podawczego. W ostatnich trzech miesiącach dopiéro przystąpiło oprócz wyżwspomnianych siedm innych towarzystw, tak, że fundusz liczy ich obecnie 11 z 34 członkami (z których dwóch ustąpiło w skutek usunięcia się z posad zajmywanych, a których udziały przeniesione zostały w myśl §. 9. statutu na rachunek zysków).

Obecnie należą do funduszu: 1) Tow. zal. lwowskie z 8 funkc. 2) Kasa zal. N. Sącz z 3 funkc. 3) Tow. zal. drohobyckie z 2 funkc. 4) Tow. wzaj. kred. lw. z 3 funkc. 5) Tow. zal. rohatyńskie z 2 funkc. 6) Tow. zal. birczańskie z 2 funkc. 7) Tow. zal. radziechowskie z 1 funkc. 8) Tow. spoż. lwow. z 4 funkc. 9) Tow. zal. limanowskie z 2 funkc. 10) Tow. zal. rozdolskie z 2 funkc. i 11) Tow. zal. cieszyńskie z 3 funkc., które jednak nie załatwiło dotąd niektórych drobnych formalności.

Bilans surowy funduszu przedstawia się z dniem dzisiejszym, jak następuje:

Stan czynny: Gotówka	149.66
lokacye *a)* w Nowym Sączu . . .	502.58
b) „ Drohobyczu	500.—
c) „ Tow. wz. kred. we Lwowie	500.—
koszta założenia	70.76
wydatki kancelaryjne	6.02
Razem . . .	1729.02
Stan bierny: Udziały	1511.38
odsetki po dz. 30. czerwca . . .	8.87
datki nadzwyczajne	85.01
udziały przepadłe (w myśl §. 9. stat.)	123.76
Razem . . .	1729.02

Gotówka znajduje się w kasie lwowskiego Tow. zal. i oprocentowaną jest po $4\frac{1}{2}$%, a nadto posiadamy 3 książ. oszczęd. 6% po 500 zł., które przechowane są w skarbcu lwow. Tow. zal. Koszta założenia obejmują druki i stemple. Wydatki kancelaryjne, wynoszące 6.02 zł., są bardzo nieznaczne, gdyż obejmują prawie wyłącznie wydatki na portorya. Zresztą administracya nic nie kosztuje.

Dołączony tu wykaz *), obejmuje stan obecny poszczególnych 29 udziałów, z których najwyższy wynosi 288·08 a najniższy 1.08 zł., przeciętny zatém 52.12.

I. Zamknięcie rachunków nastąpi z dn. 30. czerwca 1883. (§. 19. stat.), gdybyśmy jednak z dniem 31. grudnia zamknięcia dokonali, okazałoby się, że odsetki i dochody nadzwyczajne wystarczyłyby na dopisanie każdemu udziałowi zwyż 16 (szesnasto) procentowéj dywidendy! Oto materyalny dowód, że cyfry, powołane w zeszłorocznym projekcie naszym i argumenta, przytaczane w całym szeregu artykułów w „Związku", nietylko przesadnemi, ale owszem zbyt umiarkowanemi były, oto wskazówka jaką drogą przy skromnych środkach można osiągnąć wielkie rezultaty i zabezpieczyć przyszłość spokojną ludziom, którzy tę przyszłość w ręce stowarzyszeń złożyli i dla nich pracują!

Komisya wybrana na VII. Zjeździe delegatów i uzupełniona przez Wydział Związku, występuje dziś przed szan. Zgromadzeniem już jako Zarząd funduszu, który prawnie istnieje, gdyż w myśl §. 22. statutu liczy przeszło 10 towarzystw. Przeszliśmy szczęśliwie okres organizacyjny, stoimy dziś jako należycie zorganizowana instytucya, zawdzięczająca byt swój stowarzyszeniom, które przez nią stworzyły sobie silną dźwignię własnego skutecznego rozwoju i nowe ognisko, łączące stowarzyszenia w dobrze zorganizowaną całość.

Zamykając sprawozdanie swoje Zarząd wyraża nadzieję, że fundusz cieszyć się będzie zawsze opieką i skutecznem u stowarzyszeń poparciem, i że skutkiem tego liczba zabezpieczonych funkcyonaryuszów wzrośnie do rzeczywistéj cyfry pracowników, którzy swą przyszłość poświęcili stowarzyszeniom.

We Lwowie dnia 6. grudnia 1882.

Dr. A. Zgórski. *N. Ulmer.*

Stan udziałów z końcem grudnia 1882.

Nr. udziału					
1.	Dr. Zgórski Alfred	288 zł.	08 ct.		
2.	Żabicki Antoni	268 „	26 „		
3.	Jaworowski Hilary	129 „	62 „		
4.	Ulmer Narcyz	88 „	24 „		
5.	Paczoski Alfons	72 „	66 „		
6.	Walloch Józef	72 „	66 „		
7.	Białaczewski Wład.	56 „	06 „		
8.	Justjan Józef	46 „	— „		
9.	Skrzyński Aleks.	— „	— „	wystąpił	
10.	Wyszyński Wiktor	166 „	— „		
11.	Bukowski Józef	— „	— „	wystąpił	
12.	Tereńkoczy Władysław	54 „	— „		
13.	Niewiadomski Jan	36 „	— „		
	do przeniesienia	1277 zł.	58 ct.		
	z przeniesienia	1277 zł.	58 ct.		
14.	Medveczky Zygm.	32 „	— „		
15.	Kowalski Leopold	21 „	28 „		
16.	Müller Teofil	11 „	52 „		
17.	Kornberger Adolf	18 „	— „		
18.	Manasterski Seweryn	24 „	— „		
19.	Gołębiowski Konstanty	30 „	— „		
20.	Łączyński Ksawery	8 „	40 „		
21.	Suderski Błażej	2 „	40 „		
22.	Mrozowski Franciszek	14 „	04 „		
23.	Rojek Maryan	11 „	20 „		
24.	Nowakowski Jan	6 „	40 „		
25.	Machnikowski Jan	4 „	80 „		
26.	Małuszyński Maryan	8 „	— „		
27.	Oponowicz Paweł W.	8 „	— „		
28.	Hubicki Mieczysław	6 „	68 „		
29.	Zagórski Leon	24 „	— „		
30.	Füller Edward	2 „	— „		
31.	Wasiewicz Józef	1 „	08 „		
	Razem jak poz. 1 stanu bier.	1511 „	38 „		

*) Przedłożono VIII. Walnemu Zgromadzeniu Stow.

Sprawozdanie

z czynności Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiej", zarejestrowanego stowarzyszenia z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Limanowej, za Iszy rok od założenia począwszy od 1. grudnia 1881. do końca listopada 1882. r.

W roku 1880. przedłożył Dyrektor Towarzystwa zaliczkowego w Limanowej, p. Józef Mars, projekt założenia Towzrzystwa „Ochrony własności ziemskiéj" pod dyrekcyą Towarzystwa zaliczkowego, wraz z odpowiednim projektem statutu Radzie nadzorczéj Towarzystwa zaliczkowego, w celu ratowania zagrożonych wywłaszczeniem tak większych, jak mniejszych właścicieli ziemi, który to projekt jednomyślnie przyjętym został.

Dnia 16. marca 1881 r. przedłożony został odpowiedni wniosek na walném zebraniu członków Towarzystwa zaliczkowego i zapadła uchwała jednomyślna:

„Poleca się Dyrekcyi założenie tego Towarzystwa i upoważnia się ją do przyjęcia obowiązku Dyrekcyi Towarzystwa „Ochrony własności ziemskiéj."

Na początek zapisało się na członków tego Towarzystwa 17tu, wpłacili na udziały 277 zł. 66 ct., a gdy firmę c. k. Sąd zaprotokołował, od 1. grudnia 1881. r. czynności rozpoczęte zostały.

Naturalnie fundusz na udziały złożony po większéj części na koszta założenia wyczerpany został. Nadzieja poparcia ze strony instytucyi, na którą Towarzystwo liczyło, zawiodła, i już większość członków Towarzystwa ogarniało zwątpienie, aby bez odpowiednich funduszów coś

zdziałać można. Tymczasem na dniu 24. listopada b. r. na posiedzeniu Rady nadzorczéj Dyrekcya wniosła sprawozdanie z zestawieniem przez komisyą rachunkową sprawdzoném, jak następuje:

Towarzystwo „Ochrony własności ziemskiéj" przyszło w pomoc i uratowało od wywłaszczeń 27 familii. Celem możliwego i swobodnego działania, celem zabezpieczenia na przyszłość podupadłych, celem zabezpieczenia wszystkich w interes z Towarzystwem wchodzących, celem zapewnienia tak funduszów Towarzystwa, jak funduszów obcych, Dyrekcya weszła w kupno:

4 (cztérech) większych posiadłości	morgów	1280 i
6 (sześć) posiadłości mniejszych	„	136
Razem	morgów	1416

za 38.200 zł., zatém w przecięciu morg po 27 zł.

Z tych sprzedano 310 morgów za 23.307 zł., zatém blizko po 79 zł. morg w przecięciu.

W niektórych posiadłościach nabytych podniesiono gospodarstwo przez zakupno inwentarza i wydzierżawiono lub w administracyą oddano piérwotnym właścicielom na czas, dopóki interesa nie zostaną zupełnie wyrównane i dopóki nie będzie Towarzystwo w możności oddać tych posiadłości na własność poprzednim właścicielom, inne po uregulowaniu i zupełném oczyszczeniu z długów oddane już zostały na wyłączną własność właścicielom poprzednim.

Dla kilkunastu na podniesienie gospodarstw udzielono pożyczki 5,256 zł. 6 1ct.

Towarzystwo „Ochrony własności ziemskiéj" w Limanowéj więc, rozpoczynające czynności swe z kwotą 277 zł. 66 ct. i z pożyczką w ciągu roku zciągniętą 1535 zł., było w możności dopełnić wypłat 32.813 zł. 62 ct. i złożyć w Towarzystwie zaliczkowém w Limanowéj na swój rachunek z dniem 30. listopada b. r. 6560 zł. 64 ct., jak to bilans następujący okazuje:

Przychód.

1. Wpłata na udziały	6.402	zł. 52	ct.
2. Na rachunek bieżący	7.763	„ 08	„
3. Na fundusz rezerwowy	218	„ —	„
4. Zwrot pożyczek	459	„ —	„
5. Za sprzedane grunta	21.351	„ 65	„
6. Pobrane procenta	1.583	„ 80	„
7. Zwrot kosztów administracyi	59	„ 61	„
8. Pożyczka przez reeskontowanie weksli	1.535	„ —	„
9. Zwrot kosztów procesowych	1	„ 60	„
Razem	39.374	zł. 26	ct.

Rozchód.

1. Zwrot udziałów	20	zł. —	ct.
2. Zwrot wkładek na rachunek bieżący	5.711	„ 37	„
3. Pożyczone	5,256	„ 16	„
4. Na kupno gruntów	20.763	„ 97	„
5. Opłata procentów	491	„ 93	„
6. Koszta administracyjne	570	„ 19	„
7. Złożono w Towarzystwie zaliczkowém na rachunek	6.560	„ 64	„
Razem	39.374	zł. 26	ct.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy podaje w miesiącu listopadzie b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych:

Nowe stowarzyszenia: „Unia, związek dla kredytu i ochrony praw wierzycieli, stow. zarej. z ogr. poręką we Lwowie." Statut z 3. września 1882. Prezesem stowarzyszenia obrany Brecher Benjamin, zastępcą Dr. Weiss Adolf, a dyrektorem Glanz Eugeniusz. (C. k. sąd krajowy jako handlowy we Lwowie, Uchw. 14. października 1882. do l. 43.634.)

Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Rzeszowie, stow. zarej. z ogr. odpowiedzialnością. Statut z d. 18. września 1882. Zarząd składa się z 5 członków: Dr. Ebersohn Samuel, Dr. Fechtdegen Józef, Holzer Izaak, Dr. Segel Edw. i Verständig Mojżesz. (C. k. sąd obw. jako handlowy w Rzeszowie. Uchw. 26. października 1882. l. 6134.)

Towarzystwo tkaczów w Kossowie, stow zarej. z ogr. poręką. Statut z d. 12. sierpnia 1882. Towarzystwo dostarcza członkom potrzebnych im do wyrobu płócien materyałów i produktów surowych i pośredniczy w sprzedaży gotowych wyrobów. (C. k. sąd obw. w Kołomyi. Uchw. z d. 5. września 1882. l. 10.555.)

Likwidacya: Towarzystwo zaliczkowe w Suszycy rykowéj, stow. zarej. z ogr. poręką, zostało rozwiązane uchwałą walnego zgromadzenia, odbytego dnia 20. maja 1881 w Woli Koblańskiej. Likwidatorem ustanowiony został p. Michał Kmita, sekretarz urzędu gm. w Woli Koblańskiej. (C. k. sąd obw. jako handlowy w Samborze. Uchw. d. 12. września 1882. l. 10.406.)

Różne. I. Związkowa drukarnia we Lwowie, stow. zarej. z nieogr. poręką. Uchwałą walnego zgromadzenia z d. 18. czerwca 1882. r. przedłużono czas istnienia Towarzystwa na dalsze 10ciolecie, t. j. do końca czerwca 1893. roku. (C. k. sąd krajowy jako handlowy we Lwowie. Uchw. 14. października 1882. l. 43.618.)

Zmiany w Dyrekcyi: Towarzystwo kredytowe „Oszczędność" w Tłumaczu, stow. zarej. z nieogr. poręką. Uchwałą Walnego zgromadzenia w skład Dyrekcyi weszli: pp. Kazimierz Jasiński w miejsce ś. p. Leona Natorskiego i Konstanty Pellech w miejsce p. Józefa Chrzanowskiego. (C. k, sąd obw. w Stanisławowie.)

Towarzystwo handlu skór we Lwowie, stow. zarej. z nieogr. poręką. Na ogólném zgromadzeniu d. 31. sierpnia 1882. ponownie weszli do Dyrekcyi: pp. Aleksandrowicz Adolf, Kaszczuk Jan i Smutny Karol. (C. k. sąd krajowy we Lwowie.)

Towarzystwo zaliczk. w Gorlicach, stow. zarej. z nieogr. poręka. Uchwałą walnego zgroma-

dzenia z d. 10. maju 1882. w skład Dyrekcyi weszli: p. Wład. Smolka w miejsce p. Skrochowskiego Feliksa, jako dyrektor i p. Zygmunt Jaworski, jako zastępca dyrektora. (C. k. sąd obw. w Nowym Sączu.)

Wydział Związku. Posiedzenie z dnia 5. grudnia br. Obecni: Patron Dr. T. Skałkowski, zast. Patrona Dr. K. Maly, prezes Dr. W. Zbyszewski, członkowie: A. Alexandrowicz, T. Merunowicz, A. Żabicki, ze strony Redakcyi: Dr. A. Zgórski, sekretarz: J. Wicherek. Patron przedłożył sprawozdanie swoje za rok ubiegły; następnie zamknięcie rachunków za r. 1882. i budżet na r. 1883. — P. Alexandrowicz przedłożył elaborat, który przedstawi konferencyi delegatów Tow. handlu skór. — Wylosowano członków Wydziału: Adolfa Alexandrowicza, Tadeusza Romanowicza i Gwalberta Ziembickiego, w których miejsce VII. Walne Zgromadzenie nowego dokona wyboru. — Przyjęto do Związku Tow. wz. kredytu w Sędziszowie.

Do funduszu zaopatrzenia funkc. stow. zarob. i gosp. przystąpiły Towarzystwa: zaliczkowe limanowskie z 2-ma, zaliczkowe rozdolskie z 2-ma funkcyonaryuszami, a nadto zawiadomiło Tow. oszcz. i pożyczek w Cieszynie o uchwale swojéj Rady, zezwalającéj na przystąpienie z 3-ma funkcyonaryuszami. Fundusz liczy obecnie 11. towarzystw i w myśl §. 22. statutu prawnie wszedł w życie, o czém już Zarząd Władzę zawiadomił.

„Unia" Związek dla kredytu i ochrony praw wierzycieli we Lwowie. Pod tą firmą zawiązało się we Lwowie nowe stowarzyszenie, które sąd uchwałą z dnia 9. września b. r. l. 39.740 już zarejestrował. Celem tego stowarzyszenia ma być nietylko dział kredytowy, ale i komisowo-bankowy, jakotéż w osobnym dziale, ochrona praw kredytorów według wzoru wiedeńskiego „Creditoren-Verein". Stowarzyszenie to pragnie rozszérzyć działalność swą na całą Galicyę i Bukowinę. Założycielami tego Towarzystwa są pp.: B. Brecher, Jakób Balsambaum, Henryk Bauer, Mendel Glanz, dr. Adolf Weiss, Henryk Degen i M. Löwenherz — którzy sobie zastrzegli prawo wyboru piérwszéj Rady na lat 3 z 21 członków składać się mającéj.

W ten sposób utworzona Rada mianuje Dyrekcyą i Syndyka Towarzystwa. Każdy członek działu kredytowego ma prawo należenia do „oddziału dla ochrony praw kredytorów", którego postanowienia są bardzo surowe i oddają z góry wszelkie interesy członków w ręce Syndyka Towarzystwa. Wszelkie przekroczenie tych postanowień statutu pociąga za sobą wykluczenie ze stowarzyszenia i utraty udziału na rzecz Zakładu. Z tego więc, co przytoczyliśmy, widzimy najzwyklejszą gründerkę na razie i w piérwszéj linii in usum p. Syndyka, którym oczywiście będzie jedyny między gründerami — adwokat! Do jakich to zboczeń nie wyzyskuje się u nas najlepszéj zresztą ustawy, jaką jest ustawa z d. 9. kwietnia 1873., a Sąd wszystko — rejestruje!...

Towarzystwo zaliczkowe w Zakopanem. Stowarzyszenie zarej. z odpowiedzialnością nieograniczoną zostało wpisane do rejestru c. k. sądu obwodowego w Nowym Sączu na podstawie uchwały z dnia 21. października 1882. l. 5722.

Dyrektor „Vorschuss-Casse" w Busku, Manes Reich, został, jak donosi „Żydowska Gazeta" Nr. 22, uchwałą Sądu powiatowego w Busku za sprzeniewierzenie skazany na 8 dni aresztu.

Lustracyi Towarzystwa Zaliczkowego w Stryju dokonał lustrator okręgowy p. Ludwik Balicki, którego podpis na protokole lustracyjnym, umieszczonym w poprzednim numerze, przez pomyłkę opuściliśmy.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.